

Studia z zakresu muzealnictwa,
turystyki, sztuki i ochrony zabytków

Książka powstała
nakładem
ALMAMER

pod patronatem
honorowym
Fundacji Kultury Polskiej

*Fundacja
Kultury
Polskiej*

z okazji
VI Kongresu
Krajoznawstwa Polskiego
Olsztyn 2010

dzięki wsparciu finansowemu
Warszawskiego Przedsiębiorstwa
Geodezyjnego S.A.

LABOR
OMNIA
VINCIT

STUDIA Z ZAKRESU MUZEALNICTWA,
TURYSTYKI, SZTUKI I OCHRONY ZABYTEKÓW

Księga jubileuszowa
w 70-lecie urodzin Franciszka Midury

Redakcja naukowa
Ewa Lewandowska-Tarasiuk • Jan Paweł Piotrowski
Jan Wiktor Sienkiewicz • Ewa Zawadzka-Kowalska

Warszawa 2010

© Copyright by ALMAMER Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa 2010

Recenzenci

prof. dr hab. Bogdan Ney, członek rzeczywisty PAN

prof. dr hab. Bogusław M. Kaszewski

Opracowanie projektu

Joanna Warecka – opracowanie redakcyjne i korekta

Ewa Zawadzka-Kowalska – koordynator projektu

Jerzy Kowalski – nadzór artystyczny i projekt okładki

Paweł Działowski – opracowanie graficzne, skład i łamanie

Fotografia Franciszka Midury na s. 12 – Paweł Działowski

Wydawca

Zakład Wydawniczy DRUKTUR

01-201 Warszawa, ul. Wolska 43

tel. 22 321 85 83

www.druktur.pl

e-mail: wydawnictwo@druktur.com.pl

Druk i oprawa

Grafix – Centrum Poligrafii

www.grafix.pl

ISBN 978-83-60197-96-7

Tabula Gratulatoria

Jerzy Adamski	Ryszard Kunce	Marek Rubnikowicz
Janina Babinicz-Witucka	Bogdan Kurant	Jacek Rulewicz
Grzegorz Bieńczyk	Wojciech Kurpiak	Bohdan Rymaszewski
Krystyna Beluch	Marek Manowiecki	Maria Sarnik-Konieczny
Zbigniew Beluch	Tadeusz Martusewicz	Wojciech Siemion
Bożenna Biskupska	Zenona Michalska	Teresa Sienkiewicz
Zenon Błądek	Jacek Michalski	Małgorzata Skoczylas
Marek Boguszewski	Anna Midura	Wojciech Skoczylas
Joanna Bojarska	Hanna Midura	Irena Stasiewicz-Jasiukowa
Zdzisław Bombera	Karolina Midura	Henryk Stefanek
Ryszard Brzozowski	Martyna Midura	Adam Szaga
Edyta Bujalska	Radosław Midura	Wanda Szpilewska
Maksymilian Celeda	Urszula Midura	Stanisław Szpilewski
Franciszek Cemka	Elżbieta Mitraszewska	Maria Szymańska
Andrzej Danowski	Bogumił Mrówczyński	Jolanta Śledzińska
Jacek Drązkiewicz	Marta Napiórkowska-Krawczyk	Denise Ślęzak
Zygmunt Dzierła	Zygmunt Nasalski	Nicole Ślęzak
Lech Drożdżyński	Mirosław Nowak ks.	Grażyna Śniadewicz
Andrzej Gordon	Anna Nowakowska-Stypułkowska	Zbigniew Święch
Elżbieta Gordon	Andrzej Novák-Zempliński	Andrzej Tomaszewski
Stefania Horoszek-Maziarz	Waldemar Okurowski ks.	Barbara Wachowicz
Krzysztof Jakubowski	Jerzy Ostrowski	Barbara Walkówna-Zbiróg
Zygmunt Jańczyk	Marek Pabich	Joanna Warecka
Joanna Kaprowska	Magdalena Pawłowska	Kazimierz Waszczuk
Wiesław Kaprowski	Krzysztof Pawłowski	Beata Wilde
Wojciech Koprowski	Ewelina Pęksowa	Danuta Woźniakowska
Stefan Korycki	Henryka Piekarska	Przemysław Woźniakowski
Jerzy Kowalski	Adam Piesio	Elżbieta Wysocka
Teresa Kryszewska	Marian Pokropek	Janusz Zakrzeński
Marian Konieczny	Roman Postek	Janusz Zdebski
Krzysztof Kornacki	Mirosław Przyłęcki	Jerzy Zgorzałek
Andrzej Kubik	Olaf Rogalewski	

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

I. W SŁUŻBIE NAUKI I SZTUKI

<i>Publikacje Franciszka Midury</i>	13
---	----

<i>Laudacja z okazji 70-lecia urodzin prof. dr. Franciszka Midury</i>	25
---	----

Janusz Merski, Jan Paweł Piotrowski <i>Uczył mapę Polski bardziej atrakcyjną</i>	31
---	----

Zbigniew Krawczyk <i>O autorytecie ludzi nauki</i>	51
---	----

Grzegorz Wąsiewski <i>Sierpecka karta w biografii Franciszka Midury</i>	57
--	----

II. OCHRONA ZABYTKÓW

Wojciech Fijałkowski <i>Elementy i wątki rustykalne w architekturze i dekoracji królewskiego Wilanowa</i>	63
--	----

Zbigniew Beiersdorf <i>Dwory w okolicach Krakowa. Szkicowy zarys problematyki kulturowej i artystycznej</i>	77
--	----

Jerzy Czajkowski <i>Domy chłopskie i folwarczne w środkowej i północnej Polsce w XVI do XVII wieku</i>	101
---	-----

Marek Barański <i>Aktualne uwarunkowania projektów konserwacji zabytków</i>	113
--	-----

Jan Święch <i>Konteksty badań nad młynarstwem wietrznym</i>	121
--	-----

Jacek Uchański, Piotr Falkowski, Łukasz Uchański <i>Tradycja i nowoczesność w inwentaryzacji obiektów architektonicznych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zabytkowych</i>	137
--	-----

Leszek Makówka <i>Problem niszczenia historycznych nastaw ołtarzowych po Soborze Watykańskim II i współczesne próby ich odtwarzania</i>	169
Ewa Zawadzka-Kowalska <i>Kultura to proces nieustanny... Studium idei i miejsca</i>	183
Henryk Bartoszewicz <i>Obraz kartograficzny Sierpca od XVI do końca XIX wieku</i>	213
Jerzy Jasiuk <i>Geneza Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpii</i>	241
Krzysztof R. Mazurski <i>Zabytki techniki – niedoceniony walor Dolnego Śląska</i>	247
Tomasz Pieńkowski <i>Ochrona dawnej infrastruktury tramwajowej jako zabytków techniki in situ w miastach Polski</i>	255
Jerzy Piwek <i>Życie kulturalne w dawnych Kielcach</i>	267
III. MUZEALNICTWO	
Maciej Jońca <i>Tabu w polskiej sztuce nowoczesnej a prawo. Próba syntezy</i>	277
Jan Wiktor Sienkiewicz <i>Maria Regina Apium. Nowy kult i nowa polska ikona XXI wieku</i>	303
Józef Partyka <i>Muzea dziedzictwem kulturowym Doliny Prądnika – tradycje i stan obecny</i>	317
Dominik Maiński <i>Tematyka i ikonografia monet Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej</i>	339
Stanisław Piekarski <i>Muzeum Wojska Polskiego w Cytadeli Warszawskiej</i>	359

Iwona Gryś <i>Turystyka jako temat ekspozycji muzealnej</i>	387
--	-----

IV. TURYSTYKA

Zygmunt Wilczek <i>Niektóre aspekty kształcenia w zakresie krajoznawstwa w WSSP w Lublinie</i>	401
Aleksy Chmiel <i>Worochta – ośrodek Wojskowych Kursów Narciarskich i atrakcja turystyczna Drugiej Rzeczypospolitej</i>	411
Adam Czesław Dobroński <i>Grodzieński „Niemen”</i>	435
Bogdan Dębowski, Małgorzata Gałązka <i>Turystyka zrównoważona w parkach narodowych</i>	451
Danuta Dudkiewicz <i>Dziedzictwo kulturowe Wyspy Wielkanocnej</i>	463
Ewa Lewandowska-Tarasiuk <i>Czytanie z INNYM jako podróż do siebie...</i>	483

Wstęp

Bibliografia prac Jubilata, prof. dr. Franciszka Midury, obejmuje ponad 230 pozycji wydawniczych Jego autorstwa z lat 1968–2010, świadczących o istotnym, wręcz imponującym, dorobku Profesora w szeroko rozumianych dziedzinach ochrony zabytków i dziedzictwa narodowego oraz turystyki.

Laudacja pióra prof. Jana Wiktora Sienkiewicza oraz inne teksty przedstawiają niezwykle wnikliwie działalność i dorobek naukowy Jubilata oraz jego zasługi w popularyzacji istotnych tematów dotyczących dziedzictwa kulturowego.

Publikacja jest zbiorem opracowań reprezentujących dziedziny z szerokiego spektrum działalności naukowej Jubilata dotyczących różnych aspektów kultury materialnej, dobitnie świadczących o dorobku naukowym Franciszka Midury, obejmującym problematykę historyczną i współczesną dotyczącą różnych aspektów kultury materialnej naszego kraju. Pasja krajoznawcza Jubilata wydatnie wspiera Jego wiedzę z dziedziny polskiego dziedzictwa kulturowego.

Jednocześnie, co warto podkreślić – tematy tekstów przewidzianych do upowszechniania za pośrednictwem oddanego do rąk czytelników wydawnictwa okolicznościowego dotyczą bardzo rozległej problematyki skupionej wokół obiektów zabytkowych, które zasługują na współczesne opisanie. Niektóre pozycje są poświęcone obszarom nieleżącym obecnie w granicach Polski, lecz historycznie związanym z polską państwowością, historią i kulturą naszego kraju.

Publikacja jest wartościowym wkładem w pogłębienie i wzbogacenie wiedzy o historii i współczesności różnych obszarów, współtworzących naszą świadomość w sferze wiedzy, zwłaszcza historycznej, kulturowej i krajoznawczej.

prof. zw. dr hab. Bogdan Ney, członek rzeczywisty PAN